

Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się.

Oraz na wszystkich Stacjach Poczтовых w Cesarstwie i Królestwie.

Prenumerata w Warszawie:

Rocznie Rs. 8.—Półrocznie Rs. 4.—Kwartalnie Rs. 2.

Miesięcznie kop. 67.—Nr. pojedynczy kop. 5.

Czwartek, 9 Stycznia 1862.

Prenumerata na Prowincyi:

Rocznie Rs. 9 k. 20.—Półrocznie 4 k. 60.—Kwartalnie 2 k. 30.

Za przesyłkę w kopertach Kwartalnie Rs. 1.

SPIS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa i z Cesarstwa.

CZĘŚĆ NIURZĘDOWA. — O sprzedaży mięsa w Warszawie.

Wiadomości Zagraniczne. Wiadomości rozmaite. Gospodarstwo, handel i przemysł. Ceny Targowe. Teatr. Kursa papierów publicznych i pieniędzy. Kolej żelazna. Obwieszczenia.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

ROZKAZ

do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego.

W Warszawie d. 23 Grudnia (4 Stycznia) 1861 r.

I. PRZEZ NAJWYŻSZE ROZKAZY JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI.

w Petersburgu d. 8 (20) Listopada 1861 r.

Mianowany. — Radca Stanu Królestwa Polskiego, Senator, Tajny Radca, Kruczeński, Dyrektorem Głównym Przewodzącym w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych z wszelkimi prawami do tegoż urzędu przyznanymi i z zachowaniem w godności Senatorskiej.

w Carskiem Siole d. 21 List. (3 Grud.) 1861 r.

Mianowany. — Naczelnik Okręgu Poczтового Królestwa Polskiego, Rzeczywisty Radca Stanu, Aleksander Masson, Członkiem Rady Administracyjnej Królestwa, z posunięciem do rangi Tajnego Rady, i z pozostawieniem przy dotychczasowym urzędzie.

w St. Petersburgu d. 25 List. (7 Grud.) 1861 r.

Uwolniony od obowiązków. — Na własne żądanie: Wice Prezes Rady Stanu Królestwa Polskiego, Dyrektor Główny Przewodzący w Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Dyrektor Główny Przewodzący w Komisji Rządowej Sprawiedliwości, Hrabia Aleksander Wielopolski, Margrabia Gonzaga Myszkowski, z przeznaczeniem na Stałego Członka tejże Rady Stanu Królestwa Polskiego.

Zatwierdzeni. — Pełniący tymczasowo obowiązki Dyrektora Głównego Przewodzącego w Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Tajny Radca, Senator Romuald Huber, zatwierdzonym zostaje na tymże urzędzie z wszelkimi przywilejami do takowego prawami i z zachowaniem godności Senatorskiej; pełniący tymczasowo obowiązki Dyrektora Głównego Przewodzącego w Komisji Rządowej Sprawiedliwości, Radca Stanu Królestwa, Leon Dembowski, zatwierdzonym zostaje na tymże urzędzie, z wszelkimi do takowego przywilejami prawami.

II. PRZEZ POSTANOWIENIA RADY ADMINISTRACYJNEJ.

W Komisji Emerytalnej. — Mianowani. — p. o. Młodszego Referenta Kancelarii Komisji Emerytalnej, Mateusz Kosiewicz, Starszym Referentem tejże Kancelarii, i Poborca Kasy Powiatu Stanisławowskiego, Adam Demby, Młodszym Referentem Kancelarii Komisji Emerytalnej.

W Wydziale Komisji Rządowej Sprawiedliwości. — Mianowani. — Asesor Prokuratorji w Królestwie, Juliusz Lühke, i Adwokat przy Sądzie Apelacyjnym, Zygmunt Krystiński, Obrońcami przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu.

Otrzymują urlop za granicę. — Sędzia Pokoju Okręgu Łoskiego, Sewern Wężyk i Patron przy Trybunale Cywilnym w Warszawie, Franciszek Józefowicz na rok jeden; Obrońca przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, Franciszek Ciągłiński na dn. 28.

Uwolniony od służby. — Na własne żądanie: Sędzia do szczególnych poruczeń Komisji Rządowej Sprawiedliwości, Kazimierz Królkowski, z prawem noszenia wysłużonego mundur.

W Wydziale Komisji Rządowej Przychodów i Szkarbu. — Otrzymują urlop za granicę. — Naczelnik Urzędów Loteryj, Baron Konstanty Mengden, na d. 24 i Dozorca Warsztatów Mennicy Warszawskiej, Wincenty Roszkowski, na d. 28.

III. PRZEZ ROZPORZĄDZENIA KOMISJI RZĄDOWYCH I WŁADZ ODDZIELNYCH.

W Wydziale Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych. — Mianowani. — Referent Dyrekcji Ubezpieczeń, Antoni Unierzyński, p. o. Rady Dyrekcji Ubezpieczeń, Kontroler Kasy Głównej Ubezpieczeń, Bogumił Schube, Starszym Referentem Dyrekcji Ubezpieczeń; Buchhalter Kasy Głównej Ubezpieczeń, Walenty Pszczółkowski, Kontrolerem tejże Kasy; Rachmistrz Klasy i Dyrekcji Ubezpieczeń, Antoni Olszewski, Buchalterem Kasy Głównej Ubezpieczeń; Buchhalter Kasy Głównej Oszczędności, Andrzej Krauze, Starszym Rachmistrzem Dyrekcji Ubezpieczeń; Urzędnik do pisma Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Józef Jakowicki, Dziennikarzem Wydziału w tejże Komisji; Aplikant Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych po części budownictwa, Herman Maniń, p. o. Budowniczego Powiatu Gostyńskiego; Nadzorca Więzienia w Biały Józef Okenczy, Nadzorca Więzienia w Siedlecach; Nadzorca Więzienia w Suwałkach, Hipolit Szydłowski, Nadzorca Więzienia w Biały; Sekretarz Domu Badań w Warszawie, Marcin Wróblewski, Nadzorca Więzienia w Suwałkach; Właściciel dóbr Sabin Poleski, Radca Ubezpieczeń w Powiecie Siedleckim; Aplikant Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Mikołaj Nipaniec, Urzędnikiem do pisma tejże Komisji.

Uwolnieni od służby. — Na własne żądanie: Radca Ubezpieczeń w Powiecie Siedleckim, Antoni Szeliski; Dziennikarz Wydziału w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych Józef Badeni.

Zmarli wykreśleni zostają z listy Urzędników. — Radca Dyrekcji Ubezpieczeń Józef Lempiński; Nadzorca Więzienia w Siedlecach, Antoni Wielowski; Budowniczy Powiatu Gostyńskiego, Sylwester Baldi.

p. o. Namiestnika Królestwa, Jenerał-Adjutant, (podpisano) Lüders.

Dyrekcja Ubezpieczeń — Zawiadania, że Główna Kasa Oszczędności z kantorem pomocniczym w gmachu szkolnym, za kościołem S. Aleksandra, przy alei Belwederskiej pomieszczeniu, w tygodniu upłynionym do d. 24 Grudnia (5 Stycznia) r. b. włącznie, wydała książeczek nowych 112, na które, tudzież na dawniejsze w 511 wnioskach, złożono rs. 14,233 k. 80. Przewoźców 12,876, posiada kapitał rs. 523,314 k. 86 1/2. — Prezes Wierniewicz. — Naczelnik Kancelarii Słomiński.

Z Petersburga d. 2 Stycznia.

Jej Wielko-Książęca Wysokość Książna Maria-Helena-Fryderyka Meklemburg-Streliecka, córka J. C. W. Wielkiej Księżny Katarzyny Michałówny i J. W-K. W. Księcia Jerzego Meklemburg-Strelieckiego, zakończyła życie w Petersburgu, w Sobotę d. 16 Grudnia, (v. s.) o godz. 3 po południu.

Najpoddanniejse przedstawienie Ministra Oświaty Narodowej, względem zamknięcia Uniwersytetu Petersburskiego.

WASZA CESARSKA MOŚĆ, w stałej troskliwości o dobro kształcącej się w naszych uniwersytetach młodzieży i w zamiarze ulżenia rodzicom środków dania swym dzieciom gruntowniejszego ukształcenia, Najwyżej rozkazała raczyliście: wezwać do Petersburga, na naradę, Kuratorów Okręgowych Naukowych lub ich pomocników, a także po kilku z każdego uniwersytetu profesorów, obecnym należycie z obecnym stanem tych wyższych zakładów naukowych, dla przejrzenia ustawy uniwersyteckiej, nakreślonej przed dwudziestu pięciu laty i wymagającej w skutku tego w obecnych czasach zmian. Ustanowiona z osób powyższych Komisja rozpoczęła już swe posiedzenia, i prace jej będą trwać bez przerwy, aby mogła ukończyć bez straty czasu powierzone sobie zadanie.

Tymczasem, pomimo iż po wynikłych w Uniwersytecie Petersburskim nieporządkach, Rząd zajął się troskliwie wynajdywaniem środków do wprowadzenia go do należytej organizacji, i że dla osiągnięcia tego celu, używał wszelkich możliwych sposobów, celem zapobieżenia zupełnemu zamknięciu tego Uniwersytetu; poczęto w nim znów w ostatnich czasach wychodzić na jaw uchylenie od przepisów ustanowionych, które jakkolwiek samo w sobie nie ma rzeczywistej ważności, niemniej przeto służy dowodem, że do czasu przejrzenia ustawy uniwersyteckiej, dalsze istnienie Uniwersytetu Petersburskiego, na dawnych zasadach, nie może być uznane za pożyteczne dla kształcącej się w nim młodzieży.

W skutku tego Minister Oświaty Narodowej, poczytując swym obowiązkiem wyjechać Najwyższą Waszej Cesarzkiej Mości rozkaz:

1) Zamknięcia Uniwersytetu Petersburskiego do czasu przejrzenia ustawy uniwersyteckiej i do uzyskania Najwyższego zatwierdzenia tych zmian, które WASZA CESARSKA MOŚĆ uzna użytecznymi do wprowadzenia.

2) Otworzyć Uniwersytet Petersburski już na nowych, w przejrzonej ustawie określonych zasadach. 3) Wszystkich obecnych uczniów Uniwersytetu, uważać jako zupełnie zeń uwolnionych, z pozostawieniem im prawa udawania się do Kuratorów okręgowych naukowych z prośbą o przyjęcie do Uniwersytetów, w ich zawiadywaniu stojących, z temi samymi prawami i prerogatywami, jakie przy stopniem przechodzeniu kursów do dnia zamknięcia Uniwersytetu, zostały przez nich uzyskane.

4) Wszystkich profesorów i innych urzędników zarządu uniwersyteckiego, uważać jako spadłych z etatu, do czasu otwarcia Uniwersytetu na nowych zasadach.

5) Przy otwarciu na nowo Uniwersytetu Petersburskiego, pozostawić tak profesorom i innym osobom, obecnie do składu tego Uniwersytetu należącym, jak i uczniom tegoż zakładu, prawo powrotu do tegoż Uniwersytetu, za decyzją zwierzchności, na nowych zasadach, które zostaną zatwierdzone. Komisji zaś, trudniącej się obecnie przejrzeniem ustawy uniwersyteckiej, postawić za obowiązek określenie porządku, w jakim wszystkie wyżej wspomniane osoby mogą wejść znów do składu Uniwersytetu Petersburskiego, przy czem należy mieć na uwadze zachowanie praw i prerogatyw, nabytych przez profesorów i urzędników Uniwersytetu w służbie, a przez uczniów, w czasie przechodzenia kursów.

6) Wykonawcze w tym względzie rozporządzenia powierzyć Ministrowi Oświaty Narodowej.

Na tem najpoddanniejse przedstawieniu, Jego Cesarzowska Mość, na dniu 20 Grudnia, własnoręcznie napisała raczył. — Wykonać.

Jednocześnie NAJJAŚNIEJSEMU CESARZOWI spodobało się Najwyżej rozkazać: że względu, iż niektórzy uczniowie Uniwersytetu Petersburskiego potrzebują środków do życia i doświadczyliby trudności w razie chęci przesiedlenia się do innych miast uniwersyteckich, asygnować do rozporządzenia Petersburskiego Jenerał-Gubernatora Wojennego osobną, przez Jego Cesarzską Mość oznaczoną sumę, dla wydawania z niej potrzebnych uczniom zasiłków, podług bliższego uznania Jenerala-Adjutanta Księcia Suworowa.

Podpisał: Minister Oświaty Narodowej, Jenerał-Adjutant Hrabia Putiatin.

Sprostowanie. — W Rozkazie do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego, ogłoszonym w N. 48 Dziennika Powszechnego z r. z., w Wydziale Komisji Rządowej Sprawiedliwości, mianowany zo-

stał Obrońcą Prokuratorji przy Trybunale Cywilnym w Radomiu, Asesor Sądu Poprawczego Wydziału Jędrzejowskiego, Ignacy Stankowski, a nie Siewkowski, jak mylnie wydrukowano.

CZĘŚĆ NIURZĘDOWA.

O sprzedaży mięsa w Warszawie. (c. d.)

Dalszy szczegółowy rozbiór przedmiotu całego dokonany przez komitet, pomijam w tem miejscu, chociaż cała ta praca nacechowana wysoką znajomością rzeczy, i niezmiernymi usiłowaniami, aby dojść zamierzonego celu, przez gruntowne i wszechstronne zbadanie rzeczy, nader jest nauczająca, i byłoby do życzenia, aby ogłoszona w całym zakresie drukiem, rozpowszechnioną i ujawnioną była. Ograniczę się tylko na tem określeniu, że komitet ten, środki zaradzić mogące złemu, odniósł do tych dwóch głównych zadań: do ożywienia handlu bydłem i uregulowania targu onego, oraz do uporządkowania sprzedaży mięsa.

Abym pierwszym założeniu odpowiedzieć, komitet uznał korzystnym wprowadzić kasę pożyczkową dla rzeźników, i innych osób trudniących się rzezią, oraz ustanowić Meklerów do pośredniczenia w handlu bydłem, a zarazem wypracował ustawę kasy rzeczonoj, oraz instrukcję dla Meklerów, które zyskały zatwierdzenie Rady Administracyjnej.

Dalej komitet w tej mierze proponował dla zapewnienia należytej kontroli nad tem, aby na samym targu nie odbywało się przekupno, i dla posiadania wiadomości o obrocie bydła przyprowadzonego na sprzedaż, formowany był na każdy targ rejestr targowy, do którego wystawiający bydło na sprzedaż, po zaprodukowaniu świadectwa, że jest właścicielem lub komisantem właściciela, zadeklarować wniemi, w którym mianowicie miejscu bydło umieści.

Jakkolwiek zaś pożądaną jest rzeczą swoboda w handlu bydła, dla zapobieżenia jednak dowolności handlarzy w zmuszaniu rzeźników do kupowania w większych, i to samowolnie przez handlarzy ułożonych partjach, postanowić, że gdy handlarz nie będzie chciał sprzedawać bydła w pojedynczych sztukach, obowiązany być ma do sprzedawania żądającym tego, w partjach od 3-eh do 6-u sztuk.

Targ na bydło istnieje na Pradze od r. 1648 na mocy przywileju Króla Władysława IV. Oznaczony był na dzień piątkowy każdego tygodnia. Takie ograniczenia targu do jednego dnia piątkowego, jakkolwiek przedstawia większą łatwość w przekonaniu się o istotnej cenie bydła, przy większym nagromadzeniu onego na targu, w każdym wszakże razie regulowanie się do jednego dnia z dostawą bydła na targ, dla handlujących może być uciążliwym, komitet też w widokach ułatwienia konkurencji i ożywienia handlu, proponował, aby targ bydłem odbywał się na Pradze stale 2 razy w tydzień, to jest we Wtorek i Piątek, niezmieniając wszakże sprzedaży bydła w inne dni, jak to ma miejsce przy sprzedaży innych artykułów żywności.

Również zdaniem komitetu, pożądaną byłoby rzeczą, aby bydło sprzedawać na wagę, i nakłaniać do tego kupujących drogą zachęty nie pobierając żadnej opłaty za ważenie bydła na wadze miejskiej, egzystującej na Pradze.

Co do drugiego zadania, aby uporządkować sprzedaż mięsa, komitet był zdania, iżby przedewszystkiem proceder rzeźniczy uczynić dostępnym dla każdej osoby, pragnącej się temu zawodowi poświęcić, chociażby do cechu rzeźniczego nie należała.

Dowodzie użyteczności tej myśli, mającej na celu drogą konkurencji zapewnić publiczności znaczną dogodność, byłoby zbyt dalece, dosyć odwołać się do doświadczenia lat ubiegłych, w których cech rzeźniczy działający w widokach własnych, i pod wpływem kompanji spekulantów, udaremniał wszelkie starania władz, aby ochronić publiczności od zdzierstwa i zmywy, jaka przy wspólności jakiegoś miejsca mieć może.

Komitet uważał, że cel zamierzony osiągnięty być może przez dozwoleńskie zakładanie sklepów do sprzedaży mięsa w różnych punktach miasta, osobom nienależącym nawet do cechu rzeźniczego.

Nakoniec komitet przystępujący do

kwestji taksy, od dawnych lat u nas robianej, a do tej pory stanowczo nie rozstrzygniętej, był zdania: że w interesie wolnego handlu i przemysłu, pożądaną jest rzeczą, aby taksy urzędowej na mięso, nie było.

Za natychmiastowem wszakże zniesieniem taksy komitet nie wniósł, dla tego, że rzeźnicy tutejsi, przyzwyczajeni do dawnej rutyny, niepojmują, iż prawdziwej korzyści szukać należy w zwiększonym odbyciu, a nie w wysokich cenach.

Z zaprowadzeniem więc wolnej konkurencji co do cen mięsa, zdaniem komitetu, czekać należy do zmiany w uśposobieniach tutejszych procederzystów i osiągnięcia rezultatów ze współzawodnitwa, jakie kasa pożyczkowa ułatwić może. W każdym wszakże razie, gdyby przyszło do zniesienia taksy, wypada zastrzedz, że rząd pozostawia sobie możność przywrócenia jej w ogólności lub z zastosowaniem do niektórych tylko rzeźników, w miarę działania na szkole konsumentów, przez wszystkich trudniących się rzezią bydła i sprzedażą mięsa, lub przez pojedynczych procederzystów.

Uznając wszakże potrzebę wprowadzenia gruntownych zmian w praktykowanych dotychczas od r. 1812 zasadach stanowienia taksy na mięso, przedmiot ten wziął pod bliższą rozważę i w tej mierze zauważył, że system oznaczania jednej ogólnej ceny na mięso bez względu na zachodzącą różnicę dobroci onego, niema sprawiedliwej zasady. Przy tem bowiem systemacie, możniejszy płaci tyle za lepsze mięso, ile uboższy płacić musi za gatunek pośledni, co właśnie wywoływała oddawna powszechna zażalenie.

Pragnąc skutecznie temu zaradzić komitet zapatrując się na istniejący za granicą w tej mierze porządek, wziął pod rozważę wzory klasyfikacji mięsa w Paryżu, Londynie i Petersburgu, niezależnie zaś od tego za pośrednictwem wybranej z grona swego delegacji, wyrozumiał rzeźników i lepszych kucharzy, jak podział mięsa będzie najodpowiedniejszy, i po wszechstronnym wyczerpaniu tego przedmiotu, uznał za najwłaściwszy podział mięsa wołowego na 3 gatunki i podroby. A dokonane próby wykazały rezultat:

wzięty do podziału wół średni, wagi funtów 1109, po zabiciu mający funtów 585, w rozgatunkowaniu wydał w mięsie zaliczonym:

do gatunku I-go. Krzyżowa górna (część wew.) fun. 55 1/4 Zrazowa (część wewnętrzną) . . . 35 3/4 Łojowa v. Łojówka . . . 31 3/4 Razem funtów 122 1/4

do gatunku II-go. Skrzydło (część wewnętrzną) fun. 19 1/4 Biodrowa sama . . . 15 Kotlet v. cienkie żebra . . . 27 1/4 Zbrzeźna zrazowa . . . 18 Plecowa v. łopatka . . . 34 1/4 Krzyżowa spodnia . . . 18 3/4 Mostek z grychtem . . . 35 3/4 Razem funtów 168

do gatunku III-go. Góra z paskiem środkowym fun. 78 Podgórnica . . . 43 1/4 Szpunder od mostku i plecowej . . . 39 3/4 Łatka v. szpunder z dziurą . . . 14 1/4 Szpunder poprzeczny od boku . . . 16 1/4 Kark . . . 19 1/4 Mięso od pregi v. goleni . . . 20 Podgardle . . . 2 1/4 Kaptury z świeczką (część wewnętrzną) właściwie diafragma . . . 5 Ogon . . . 1 Razem funtów 239 3/4

Kości które mają być sprzedawane oddzielnie i odłączane od mięsa nazywają się w gatunku I-m: udowa zwana przez rzeźników rura z jabłkiem i kość krzyżowa zwana kostka z pieczeni krzyżowej.

w gatunku II-m: kość barkowa i podobarcze składające się z kości szprychowej i łokciowej, a nazwana przez rzeźników kością z pregi

w gatunku III-m: goleń, czyli kolana nog tylnych. Waga tych wszystkich kości czyniła funtów 40. Łącznie więc do gatunku I zaliczono mięsa . . . funtów 122 1/4 do gatunku II . . . 168 do gatunku III . . . 239 3/4 poledwica . . . 15 1/4 kości . . . 40 czyli razem funtów jak wyżej 585 1/4

Co do oznaczenia ceny każdego z tych 3-eh gatunków mięsa, komitet ostatecznie uznał za właściwe, aby po ustanowieniu średniej ceny gatunku średniego to jest 2-go gatunku mięsa, na 1-y gatunek dodać kop. 2 1/2, a na oznaczenie ceny 3-go gatunku od tejże ceny średniej onego odjąć 1 1/2 kop. Wartość zaś podrobów z wółw, uważaną być ma za 8 część wartości mięsa. Łój i skóra oddzielnie sprzedawane według ceny handlowej, winny być w taksie oznaczone.

Z powyższego obliczenia widzieć się daje, że na gatunek III przypada największa ilość funtów i cena onego jest niższa o tyle, o ile rzeźnik na pierwszym gatunku zyskuje, a rezultat ten, cechujący pożyteczną dążność komitetu, aby uboższej klasie ludności zapewnić możność nabycia mięsa, po cenach dla nich przystępniejszych, w samej zasadzie zyskuje uznanie.

Następnie dla sprostowania wszystkiego co w stanowieniu taksy podług zasad Dekretu króla Saskiego za niedostateczne, doświadczonem uznane zostało, komitet był zdania, aby taksy stanowiła Komisja Taksowa w komplecie następnym: Prezydent miasta, Ober-Policmajster, jeden z radnych Magistratu i 4-eh obywateli, jako biegli; Nadzorca targu bydłem, jeden Mekler i jeden z rzeźników.

Wybór Członków Komisji Taksowej z obywateli odbywać się ma w sposób następujący: Magistrat wybiera po 8 deputowanych z każdego cyrkulu, mianowicie 4-eh z właścicieli nieruchomości, 2-eh ze stanu kupieckiego i 2-eh z fabrykantów lub rękodzielników. Deputowanym być może każdy, kto jest znany z prawości, rzadności i posiada odpowiednie ukształcenie. Wszyscy ci deputowani zebrani mają w Magistracie pod przewodnictwem Prezydenta i wybrać 16-tu Członków, tak aby w liczbę tych wchodziło 8-u właścicieli nieruchomości, 4-eh ze stanu handlowego i 4-eh ze stanu fabrycznego lub rękodzielniczego. Na Członków wszelako Komisji Taksowej, mogą być wybrane osoby nie należące do grona deputatów przez Magistrat powołanych. Urządowanie tych Członków Komisji Taksowej, trwać ma lat 3, a zasiadać będą kolejną co rok po 3 miesiące.

Taksą stanowioną być ma co tydzień i ogłaszaną wkładą niedzielną. Próba wagi będzie robioną z żywych bydła, do czego wzięte zostaną partie od 6 do 12 sztuk z wyboru delegacji z grona Komisji Taksowej.

Wartość tego bydła wynalezioną będzie przez obliczenie wartości wszystkich sztuk wziętych do próby.

Wartość skóry, ma być odtrąconą podług cen targowych.

Stosunek wagi żywego wołu do wydatku mięsa i innych części do konsumpcji służących, oznaczony został próbami: czyste mięso 47 3/4 funtów na sto funtów poledwica . 1 1/2 " " " podroby . II " " " kości sprzedające się . . 3 3/4 " " " łój . . . 5 " " " skóra . . . 6 1/2 " " "

Na zysk rzeźnika doliczany będzie 10% od wartości bydła, nie wprowadzając wszakże w ten rachunek opłaty podatku konsumcyjnego.

Takie pojęcie zasady wskazanej Dekretem z r. 1812 uważał Komitet właściwszem.

Po wynalezieniu ceny na 1,000 funtów wagi żywego wołu i dodaniu do tego odpowiedniej kwoty na zysk rzeźników i na podatek konsumcyjny, mając obliczenia, stosunkowego wydatku mięsa i innych części, wynajdzie się cena średnia na mięso i podroby.

Mięso krowie i z bukatów ma być o 1/2 kop. na funcie tańsze.

Naostatek aby zapobiedz nadużyciom rzeźników, Komitet proponował następujące środki: mięso na sprzedaż przygotowywane, pomieszczać w sklepach lub jatkach już rozsortowane i w oddzielnych przedziałach ze stosownym napisem oznaczającym gatunek, rzeźników zobowiązać do sprzedaży mięsa w tym gatunku i ilości jaką żąda kupujący, jeżeli gatunek ten w jacie znajdować się będzie, poledwiec na żądanie sprzedawcy częściowo lub całkowicie, po cenie połównej jak średni gatunek mięsa.

Abym żadne dokładki miejsca nie miały. Podroby zaś i oddzielne kości mają-

ce właściwą sobie także, na żądanie tylko były oddawane.

Dla ukrócenia nadto nieprzyzwoitego obchodzenia się rzeźników z publicznością, Komitet wniósł aby zaprowadzić po jatkach i sklepach mięsnych księgi zafaleń, wszelkie zaś uchybienia rzeźników nie pozostawiać bez ukarania podług całej surowości prawa.

Oto jest ogólny rys usiłowań rzeczono Komitetu; proponowane przezeń środki, na doświadczeniu oparte, nacechowane usilnością zapobieżenia złemu, jawnie dowodzą tendencji oraz mozolnej pracy, uwiecznionej uznaniem Rady Administracyjnej.

W duchu propozycji Komitetu o którym w poprzednim artykule pisaaliśmy, Rada Administracyjna Królestwa na dniu 18 (30) Października 1857 roku postanowiła.

1. Dla wyswobodzenia z rąk kompanii spekulantów, rzeźników Warszawskich, nie posiadających środków na zapłacenie w gotówce zakupionego na targu Pragskim bydła, utworzyć kasę pożyczkową dla osób trudniących się kupnem i rzezią bydła i tym celem zaciągnąć z Banku Polskiego pożyczkę z procentem 5%, niemniej wszakże jak w kwocie rs. 70,000 dla tego, że taką sumę kasa powinna posiadać, jako kapitał obrotowy, na zakupienie bydła w ciągu 2-ech tygodni na Konsumcję Warszawy potrzebne.

Na amortyzację takowej pożyczki ustanowiona została składka przez lat 10 od sztuk szlachetowanych, mianowicie:

od wola lub krowy . . . . . po kop. 12,
od wieprza . . . . . „ „ 4,
od owcy, skopu, cielęcia i t. p. „ „ 2,
które to opłaty, pobierane przy podatku konsumcyjnym, złożą się, wraz z procentem rocznie około rs. 10,700, z których rata amortyzacyjna ma czynić rs. 9,065 kop. 32, reszta zaś liczyć się ma na koszt Administracji kasą i niedobory przypadkowe.

Po ukończeniu amortyzacji kapitał ma być własnością tejże kasy pożyczkowej.

2. Dla postawienia w możności działania kasy pożyczkowej, i dla usunięcia faktów od szkodliwego pośrednictwa przy sprzedaży bydła, ustanowiono 4-ech Meksykierów do handlu bydłem, z dozwoleniem powiększenia ich liczby w razie potrzeby.

3. Upoważniła Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych do zaprowadzenia proponowanych przez komitet zasad, koniecznych zmian w porządku stanowienia tak, uregulowania handlu bydłem i porządku targowego, dozwoliła w różnych punktach miasta otwierać sklepy do sprzedaży mięsa, zaprowadzić podział onego na gatunki, tudzież zezwoliła na wydanie przepisów porządkowo-policyjnych pod względem przemysłu rzeźniczego i porządku przy sprzedaży mięsa.

4. Zezwoliła na koniec, na ustanowienie oddzielnego nadzoru handlu bydłem w miarę uznanej w następstwie potrzeby. Następnie zatwierdzoną została przez Radę Administracyjną, przygotowana przez komitet, ustawa dla kasy pożyczkowej, która między innymi stanowi:

że kasa ta pozostaje pod zawiadywaniem Magistratu i do jej prowadzenia ustanowiony jest oddzielny kasjer płatny z funduszu rzeczonoj kasy.

Wyplaty uskuteczniają się w dniu targowe na placu Pragskim, w inne zaś w lokalu Magistratu, przedewszystkiem na kupno bydła rogatego, a dopiero zbywający fundusz na kupno trzody chlewnej, owiec i t. p. może być użyty.

Kasa ta trudni się poborem wydanych zaliczeń, przyjmowaniem przelewów z opłat na umorzenie pożyczki bankowej, dokonywa spłatę pożyczki amortyzacyjnej i inne wyplaty podług etatu.

Korzystając z pożyczek mogą wszyscy bez wyjątku trudniący się rzezią i sprzedażą mięsa w Warszawie i tym celem do ustanowionego pod przewodnictwem Prezydenta, Komitetu, złożony winni na zwykłym papierze deklarację: że się podają warunkom ustawy dla kasy wydanej, i drugą zawierającą poręczenie 2-ech mieszkańców posesjonatów Warszawskich.

Rzeźnicy cechowi z Warszawy i Pragi, nie posiadający nawet nieruchomości, mogą podawać w całym komplecie, albo częściowo, niemniej jednak w liczbie 25, deklarację poddającą ich solidarnej odpowiedzialności, i taka deklaracja będzie miała pierwszeństwo przed poręczeniem 2-ech obywateli. Komitet mając taką de-

klarację sobie złożoną, na posiedzeniu ogólnem stanowi: czy proszący o pożyczkę, ma do niej prawo i oznacza wysokość onej, co zapisuje na deklaracji i o tem interesanta zawiadamia.

Naznaczenie kredytu ponawia się co pół roku, niezależnie wszakże od tego; w każdym czasie, jeżeli się zgłosi nowa osoba żądająca kredytu.

Na pierwszym targu, osoba zakredytowana może korzystać tylko z połowy swego kredytu, tak aby fundusz kasy, wystarczał na 2 targi po sobie idące.

Kupno bydła, które z kasy pożyczkowej ma być placone, winno następować za pośrednictwem Meksykera, który mając udział przy kupnie bydła, wyda szlusztel wyrażający osoby mające udział przy kupnie, ilość kupionego bydła, wartość umówioną i poświadczanie, że bydle zapisane zostało w kontroli deklaracyjnej, na drugiej zaś stronie pożyczający napisze pokwitowanie z udzielonej mu pożyczki i meksykerozność osoby poświadczającej. Na mocy takiej formalności kasjer wypłaca pieniądze, zapisawszy wprzód w księżeczce przy pożyczającym będącej, a udzielanej mu bezpłatnie, dokonanie wypłaty.

Spłata pożyczki następować miała początkowo, w połowie w dniu 5-m, w drugiej w dniu 10-m, później ustanowiono termin spłaty połowy w dniu 15-m, a drugiej w dniu 30-m od daty podniesienia pożyczki; gdy wszakże w doświadczeniu terminu te okazały się niepraktyczne, rząd one oznaczył w ten sposób, że spłata pożyczki udzielonej na kupno wola, ma następować w terminach półrocznych, oraz, że bezpieczeństwo dla pożyczek; może być albo hypoteczne, albo też kredytu mogą być udzielane na proste solidarnie za sobą poręczenie 5-u osób trudniących się rzezią.

Procent od kredytu liczy się w stosunku rocznym po 7% do czasu spłaty pożyczki amortyzacyjnej w Banku Polskim zaciągniętej, później zaś po 5%.

Zalegający w spłacie pożyczki, ulegają egzekucji administracyjnej o całą naraz należność i utracają prawo do dalszego kredytu.

Kasjer każdodziennie podaje Magistratowi wykaz zalegających w spłacie z oznaczeniem zaległości i doliczeniem procentu za płacone dni następujących, które do skutku egzekucji upłynąć mogą. Po podaniu zaś takiej delaty, kasjer wykreśla z listy osób zaakredytowanych, wszystkie osoby delatą objęte. (d. u.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne Sprawozdanie.

Wiadomości z Ameryki, dochodzące do 28 Grudnia, raczej są wojownicze niż pokojowe. W Senacie mówcy odzywali się przeważnie przeciwko uwolnieniu komisarzy południowych. P. Seward zaś, na konferencji poufnej oświadczył miał lordowi Lyons, że pp. Mason i Slidell mogliby być tylko uwolnieni, w takim razie, jeżeli Anglja uzna ich za powstańców, nie za reprezentantów strony wojującej, na co znów, jak się zdaje, Anglja zgodzić się nie może. Stanowca urzędowa odpowiedź gabinetu Waszyngtońskiego na ultimatum Anglii, miała być doręczona reprezentatowi tego państwa dopiero 30 Grudnia, zatem dopiero około 10 b. m. może nadejść do Europy; tymczasem o ile się zdaje, więcej ma prawdopodobieństwa wojna, niż załatwienie sporu na drodze pokoju.

Gabinet londyński oczekuje tylko na depeszę z Ameryki, do oznaczenia terminu zwolnienia izb; jeżeli ostateczna odpowiedź rządu Waszyngtońskiego będzie przychylna, parlament ma być zwołany na 4 lutego, jeżeli zaś będzie grozić wojna, zapewne zgrupują się około 14-go b. m. Godnem jest uwagi, że opinia publiczna w Anglii wyłącznie zajmujący się kwestją amerykańską, zupełnie zostawiła na boku wszystkie kwestje wewnętrzne, które zwykle w podobnym czasie, stanowiły główny przedmiot zajęcia stronnictw. Dzienniki zupełnie milczą o kwestjach, reformy parlamentarne, komor, podatku dochodowego, zniesienia opłaty od chmielu, niegdys tak ważną grającą rolę. Kwestje te jakkolwiek ważne pod różnymi względami, nie dotyczą tak bezpośrednio pomysłowości państwa. Rady ministrów, które zwykle przed otwarciem izb, prawie co dzień miewały miejsce, teraz wcale nie bywają zwoływane; jeżeli zatem nastąpi urzędowa pewność o zachowaniu pokoju, gabinet będzie musiał co najspieszniej porozumieć się co do programu politycznego.

Pomimo protestacji konsula amerykańskiego w Kadyksie, rząd hiszpański zezwolił statkowi korsarskiemu *Sumber*, należącemu do Stanów południowych, który zatopił już trzy statki handlowe Stanów północnych, wejść do portu. Hiszpania postąpiła tak samo jak Anglja z statkiem *Nashelle*, działając na tych samych co i Anglja zasadach, bo tak samo jak to mocarstwo, oświadczyła ona, iż zachowa ścisłą neutralność względem Stanów Zjednoczonych, ale jednocześnie uznała Stany południowe za stronę wojującą.

Gabinet p. Ricasolego, pozornie bliski jest upadku; usiłowania tego męża stanu, w celu zapewnienia sobie większości, jego oświadczenia na zgromadzeniu przygotowawczym, zupełnie się nie powiodły, ponieważ zgromadzenie to nie postanowiło, a częścią jego członków przerzuciła się do obozu stronnictwa średniego i ci właśnie mają rozpocząć walkę przeciwko ministerstwu. Tak tedy na-

pozór upadek gabinetu nie podlega wątpliwości, ale jeszcze nie można z pewnością twierdzić, że parlament poniesie się do przyjęcia na siebie odpowiedzialności, za skutki, jakie z usunięcia się gabinetu w obecnych okolicznościach mogą wyniknąć.

Dziennikarstwo niemieckie zajmuje się w krótkie mającym nastąpić otwarciem izb pruskich. Gabinet przedstawi się izbom bez żadnej zmiany, złoży im wiele ważnych projektów do praw, będących niejako ustępstwem żądaniom stronnictwa liberalnego, ale także utrzyma budżet wojskowy, którego zatwierdzenia Król koniecznie pragnie. Jeżeli jednak gabinet nie potrafi wymyśleć środka utrzymania tego budżetu, bez nalożenia na kraj wielkiego ciężaru, natenczas spotka silną opozycję.

Chwilowo istniejąca nadzieja zmniejszenia armji austriackiej została zupełnie rozproszona. *Oesterreichische Zeitung* oświadcza, że z wszystkich państw w Europie, Austria najmiej może myśleć o zmniejszeniu sił wojskowych, jakkolwiek utrzymanie armji największym jest ciężarem dla finansów austriackich. Z drugiej strony *Donau Zeitung* też samo oświadcza o marynarce austriackiej, odpowiadając Wiedeńskiej *Presse*, która, radziła dla oszczędności, porzucić myśl rozwinięcia marynarki. Półroczny dziennik nie zaprzeczając smutnego stanu finansów, nie widzi powodu dla czego miano by, dla zmniejszenia budżetu, narażać na niebezpieczeństwo istnienie państwa, „bo, powiada on, kwestja marynarki, jest dla Austrii kwestją życia.“ Zdaje się jednak że i kwestja finansów jest kwestją życia i trzeba by dobrze rozważyć, która z nich jest rzeczywiście ważniejsza.

Presse mniema że pieniądze użyte na rozwój marynarki, będą prostru wyrzucone, bo Austrii może grozić wojna tylko od strony morza, a marynarka jej, nigdy nie dorówna marynarce włoskiej.

Pomiędzy Austrią i Szwajcarią istnieje kwestja, podobna do kwestji doliny Dappes, o którą prowadzono już długie i pracowite układy, mianowicie kwestja uregulowania granic Tyrolu do źródeł rzeki Inn. Gabinet Wiedeński, z powodów strategicznych, koniecznie domaga się posunięcia granicy w terytorjum Szwajcarskie; rząd związkowy z równym oporem nie chce ustąpić ani piędzi ziemi.

W Meksyku generał Gasset nie będzie prowadził dalszych kroków wojennych dopóki nie przybędzie tam generał Prim i wyprawa anglo-francuzka, ponieważ dowiedział się iż rząd meksykański, postanowił bronić się do ostateczności.

Anglja.

Londyn, 4 Stycznia. Wzmogła się znowu nadzieja utrzymania pokoju. Kurs na giełdzie wczorajszej były niezłe, kontrole poszły w górę i wróciły do kursu, jaki miały przed kwestją parostatków „Trent“. Parostatek „Hansa“, przybyły z Ameryki, przywoził wiadomości, że gabinet waszyngtoński dał do zrozumienia, jakkolwiek nie na drodze urzędowej, iż gotów jest uwolnić pp. Mason i Slidell. Tenże parostatek przywoził także wiadomości kupieckie, tej treści, że w Ameryce w sferach przemysłowych nie tracą jeszcze nadziei zgodnego załatwienia sporu z Anglią. W ogóle w stanach północnych Ameryki panuje przekonanie, że rząd waszyngtoński przedewszystkiem względem stanów południowych krok stanowczy, dla położenia raz na zawsze końca kłopotom wojny domowej i odparcia zarzutu, że jest niezdolnym do przeprowadzenia swych planów. Kwestja zawieszenia wypłat brzącząca monetą jest w Ameryce przedmiotem ogólnego niepokojów.

Times czyni dziś następujące uwagi: „jedną z najbardziej raziących własności narodu amerykańskiego jest brak wiadomości, którego daje dowody ile razy idzie o porównanie potęgi i środków innych krajów z jego własnymi zasobami. Amerykanie Stanów Zjednoczonych są bardzo ukształceni; przed niedawnym czasem posiadali oni wolną prasę; odbywają oni chętnie podróże po obcych krajach, a w żadnym państwie nauki użyteczne nie są bardziej jak tam upowszechnione. Pomimo to przekonanie ich o swej potęgę i niezwykłość jest w tak wysokim stopniu zaslepione, jak to chyba u Chińczyków może mieć miejsce. Mówcy uliczy tak dalece schlebają ludowi, iż ten traci samowiedzę o swej rzeczywistej potęgę. Parę zwycięstw, odniesionych w 1812 r., dały powód do tej zarozumiałości, zadziwiającej swą niewłaściwością wśród narodu pochodzenia po większej części anglo-saksońskiego. Przechwałki ich uwidatniają się najbardziej w tych wyrazach, że Angliję świat zwyciężyli, a oni Anglików. Mogliby oni przeto śmiało przybrać tytuł pańow ziemi i braci słońca i księżyca. Lecz tej małej szkody, o jaką Amerykanie przypisali Anglię przed pięćdziesięciu laty, nie są oni w stanie teraz jej wyrządzić. W przesileniu obecnem, gdy wojna pomiędzy Anglią i Ameryką jest dla nas igraqką, a dla nich kwestją życia lub śmierci, Amerykanie są w błędzie, jeżeli sądzą, że wszystkie korzyści są po ich stronie, a niebezpieczeństwa po naszej. Flota ich, zaledwie przechodząca siłą flotę włoską lub hiszpańską, nie może w żadnym razie mierzyć się z pierwszorzędną potęgą morką.“

W Birmingham odbył się onegdaj meeting stronnictw pokoju, którzy uchwalili następującą rezolucję: „meeting oddaje jak największe pochwały szybkiemu i energicznemu działaniu lorda Palmerstona, hr. Russell i całego gabinetu, lecz zarazem wynurza przekonanie, że spór z Ameryką ukończony zostanie zaszczytnie, bez wszczynania wojny.“

Austrija.

Wiedeń, 5 Stycznia. Pomiędzy projektami do praw, które mają być przesłane radzie państwa do roztrząsania na tegorocznych jeszcze posiedzeniach, znajduje się projekt organizacji sądów policyjnych, który został już zupełnie wygotowany.

Zapewniają, że komitety słowackie chcą podać Cesarzowi adres, z prośbą o rychłe usunięcie obecnego stanu tymczasowego i zwołanie nowego sejmku, któryby rozwiązał niecierpiące zwłoki kwestje w przedmiocie podatków i poboru do wojska.

Wielkie próby strzałów, które odbywają się obecnie w przytomności Cesarza, podczas jego inspekcji twierdz lombardzko-weneckich,

mają głównie na celu przekonanie się o własnościach bawelny strzelniczej. W sferach militarych powiada się, że w fabrykacji tej materji palnej, będącej dotąd tajemnicą artylerji austriackiej, zaprowadzone zostały znowu w ostatnich czasach znaczne ulepszenia, dające możność wprowadzenia bawelny strzelniczej do użytku armji, głównie zaś nowych dział, z tyłu nabijanych. Bawelna strzelnicza przedstawia wiele korzyści, tak pod względem dalekości, jak i szybkiego nabijania nią broni.

Podług depeszy telegraficznej z Werony, z daty 4-go Stycznia, Cesarz przytomnym był dnia poprzedniego ostrzeliwaniu baterji oblężniczej z fortu Wratław, co wykonano zostało z nadzwyczajnym powodzeniem. 4-go zaś Stycznia Cesarz był przytomnym, na polu marsowem, manewrom, w których brały udział wszystkie wojska, w Weronie i okolicach rozmieszczone. Tegoż dnia wieczorem, Jego C. Mość miał odejść napowrót do Wenecji, z zamiarem przybycia na dzień 7-my b. m. znowu do Werony, dla odbywania w dalszym ciągu inspekcji.

Francja.

Paryż, 4 Stycznia. Już kilka dni upłynęło od urzędowego przyjęcia w dniu 1-m b. m., a dotąd żadna pogłoska niespodzianie, jak w 1859 r. nie przerażała opinii publicznej. Przeciwnie usłyszano słowa zaspokajające, pełne ducha pokojowego, które tak we Francji, jak i za granicą sprawiły bardzo dobre wrażenie. W sferach politycznych porównują słowa wyrzeczone przez Cesarza z słowami Królów Pruskiego i Włoskiego. Pierwszy wybitnie wyraził nadzieję utrzymania pokoju; drugi objawił obawy na przyszłość, oświadcza, że liczy na patriotyzm armji pruskiej; trzeci natomiast powiedział, że ostrożność zmusza go do milczenia. Tak nadzieja w pokój, wyrażona obawą i pełna obietnic wstrzeźliwość, są treścią noworocznych mów monarchów, zupełnie odbijających niepewność, panującą w opinii powszechnej w Europie. Jednakoż obawa wojny Anglii z Stanami Zjednoczonymi, odwróciła uwagę od przyszłych spodziewanych walk w Europie. I w istocie od pewnego czasu stronnictwo czynu we Włoszech straciło prawie zupełnie swą siłę. Kwestja rzymska i wenecka wzajemną zrobiły sobie dywersję, a nawet Garibaldiego własni stronnicy zaczęli oskarżać o obojętność. Armja włoska przystem nie jest wcale jeszcze gotowa do rozpoczęcia walki, i wiele brakuje dłoni do podjęcia miliona zapowiadanych karabinów.

Ogólny pozór biegu sporu anglo-amerykańskiego, pozwala dotąd spodziewać się załatwienia na drodze pokoju. Podług nowych wiadomości, p. Seward domagał się, aby sprawa *Trentu*, była traktowana łącznie z wielu innymi, a mianowicie zrzeczenia się ze strony Anglii, nadawania Stanom południowym charakteru strony wojującej. Jeżeli rzeczywiście amerykański minister postawił tę kwestję, to chyba dla utrudnienia, a nie dla ułatwienia obecnego zawikłania; ale spodziewają się, że jak raz wezły oba rządy na drogę układową, to wzajemnie porobią sobie ustępstwa, i poświęcenia, czy to zobopolne, czy też jednego z mocarstw większe niż drugiego, doprowadzające do jakiegoś takiego załatwienia. *Daily-News* stanowczo zapewnia, że w razie nawet, gdyby komisarze Stanów południowych zostali uwolnieni, nota wspólna gabinetów londyńskiego i paryżskiego zostałaby przesłana do rządu waszyngtońskiego, w celu oświadczenia nieważności blokad portów południowych, z powodu jej niedostateczności. Takie twierdzenie dziennika angielskiego, zupełnie potwierdza wiadomość o doskonałej zgodzie Francji z Anglią, i mniemania niektórych korespondentów, jakoby oddawała rząd cesarski przestał rządowi angielskiemu propozycje co do uznania Stanów południowych.

Tymczasem w Anglii uzbrojenia nie ustają i przybierają takie rozmiary, że nawet trudno by je wyłomaczyć, li-tyko spodziewana przyszła walka, której prawdopodobieństwo nawet się zmniejsza. Skutkiem tego krążyła dziś pogłoska, że ministerstwo marynarki wrzuciło uwagę Cesarza, na te ciągle przysposabiania, i że w raporcie swym zaprojektowało nadanie eskadry ewolucyjnej francuzkiej odpowiedniego, powiększeniu się sił morskich Anglii, rozwoju.

Nadeszła wczoraj, wcale niespodziewana wiadomość telegraficzna, że p. Seward ma przedstawić kongresowi do zatwierdzenia traktat z Meksykiem, na zasadzie którego Stany Zjednoczone miałyby pożyczyc rzeczypospolitej meksykańskiej sumę dostateczną na zaspokojenie wierzytelności angielskich i francuzkich, w zamian za co rzeczpospolita nadawałaby Stanom Zjednoczonym korzystne przywileje pod względem handlu i pozwoliłaby na przechód wojsk związkowych przez swe terytorjum.

Patric zapewnia, że żądania izb handlowych przesyłania poczt z Hawru do Nowego-Jorku, z powodu nieregularności biegu parowców pocztowych, za pośrednictwem uzbrojonych parostatków przewozowych, nie zostały zadowolnione z powodu niedostatecznej ilości podobnego rodzaju statków. Jednakże zapewniają, że rząd zajmie się uzbrojeniem odpowiedniej ilości statków wojennych, które kraj, zapewniłoby bezpieczeństwo parowców pocztowych, płynących pod flagą francuzką, nawet w razie wojny pomiędzy Anglią a Stanami Zjednoczonymi.

Zapowiadają wkrótce ukazanie się okólnika ministra spraw wewnętrznych, p. Persigniego, dotyczącego prawa o podpisach artykułów w dziennikach, okólnika ostatecznego regulującego w tym względzie prawo.

Zapewniają, że p. Leclercq w tych dniach wyjeżdża znowu do Berlina, dla prowadzenia dalszych układow w przedmiocie traktatu handlowego.

Włochy.

Turyń, 2 Stycznia. Przesilenie ministerjalne jest tak ważnym zjawiskiem, że wszystko ma pewne znaczenie co tylko się tycze tego przedmiotu. Przesilenie to ma dwie przyczyny: z jednej strony zbyteczną prawosć p. Ricasolego; z drugiej zaś nieczęćność i brak zastanowienia niektórych polityków. Baron Ricasoli, będący prawdziwie ochotnikiem po-

litycznym, który tylko przez poświęcenie osobistych upodobań sprawuje władzę, nie chciał, aby sądono, iż pragnie zachować obydwa wydziały, i przedzielił mniemane żądanie ogółu. Baron Ricasoli pragnął wzmożenie gabinet, ale p. Ratazzi skompromitował się politycznie w czasie swego pobytu w Paryżu, i dla tego wejsze jego do gabinetu było bardzo utrudnione. P. Ricasoli popelniał błąd, że po nieprzyprawdzeniu do skutku *comunicio*, zbyt długo pozostawił miejsce ministra spraw wewnętrznych otwarte dla różnych drobnych ambicji, zamiast zaraz, tak jak teraz to uczynił, stanowczo pozostawić przy sobie kierunek tego wydziału. P. Ricasoli oświadczył parlamentowi, że dla tego zatrzymał wydział spraw wewnętrznych, iż trzeba było przeprowadzić reorganizację, tak w ministerstwie jak i w całych Włoszech, w duchu zjednoczenia, reorganizację której podstawą jest zniesienie namiestnictw tak w Neapolu jak i w Sycylii. Utworzenie prefektur zmieniło nagłe stan rzeczy. Raporta z prowincji są nadzwyczaj pomysłne; wszędzie panuje porządek i władza najregularniej sprawuje swe obowiązki; wszędzie cznie rządząca ręką. W prowincjach południowych szczególniej zaszła zmiana, jakby cesarzędziska; co dzień prawie stan rzeczy polepsza się. Zniesienie niektórych podatków budowane i budujące się z nadzwyczajną szybkością tak zwyczajnie jak i zelazne drogi, podniosły ten kraj. Jenerał La Marmora stał się popularnym z powodu wzniosłości charakteru, i umiarkowania połączonego ze stałością, jednemu słowem bez ubiegania się o popularność. Ale takie nagłe zmiany nie mogły nastąpić bez głębokich systematycznych zmian w świecie administracyjnym. Żaden zaś z mężów stanu nie chciał przyjąć na siebie odpowiedzialności za ten systemat zmian; p. Ricasoli zaś przyjmując ją, jako twórcę tego systemu. Zdaje się, że ogromna większość, nada mu siłę do zniszczenia usiłowań intrygantów i rozproszenia resztek nieufności. Takiego wotum zaufania właśnie ma zażądać baron Ricasoli.

Hr. Arese powrócił z Neapolu, i chociaż wyjechał bardzo źle usposobiony względem prowincji południowych, powrócił zachwycony z porządku i regularności z jaką nowo wprowadzony systemat działa. Pobór do wojska, wpływ podatków odbywa się jak najpomysłniej. Deputowani południowi, którzy na ostatnich posiedzeniach gwałtownie się odzywali, spotkani zostali z tak wybitnym niezadowolnieniem, że zmuszeni są przyjąć nowy program.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Paryż, 6 Stycznia. Czytamy w *Patrie*: Depesza nadesłana przez Kostantynopol, donosi, że p. Gobineau, mianowany reprezentantem Francji w Persji, w miejsce barona Piehon, przybył do Teheranu 28-go listopada. W tym czasie stan rzeczy w tym kraju był pomyślnym.

Paryż, 6 Stycznia. *Ajencia kontynentalna* podaje następującą wiadomość z Baden z 4-go b. m.: Nowe zajęcia miały miejsce między załogą pruską a austriacką twierdzy Rastadt. Kilku żołnierzy zostało zabitych, kilku niebezpiecznie rannych.

Londyn, 7 Stycznia. Parostatek *Europa* przywoził z Nowego-Jorku z 24-go grudnia wiadomości następujące: Senat uchwalił, aby przetranszono 1 1/2 miliona dolarów na łódzie kanonierskie, na morzu zachodnim, i podwyższony podatek od kawy i cukru. W senacie przyjęto wniosek, aby papiery, dotyczące sprawy *Trentu*, zostały mu złożone. Dzienniki nowo-jorskie jednomyślnie utrzymują, że dla uniknięcia wojny, należy zadosyć uczynnie wymaganiom Anglii.

P. Seward, minister spraw zagranicznych, napisał list z okazji jednego z bankietów, w którym, między innymi, tak się wyraża: „Każda korzyść odniesiona przez Amerykę, powiększa pomyślnie Anglię; z każdego nie-szczęśliwego wypadku, który spotka Amerykę, Anglja wcześniej lub później musi ucierpieć.“

Waszyngton, 26 Grudnia. Na posiedzeniu senatu, p. Hale miał mowę pełną wojennego zapалу, w której żądał odrzucenia zbytecznych wymagań Anglii; wniosek w tym przedmiocie odłożono jednakże do dalszych rozpraw. Senator Sumner wynurzył zdanie, że kwestja sporna da się załatwić na drodze pokoju. Inni mówcy oświadczyli się przeciw uwolnieniu komisarzy Stanów południowych.

Bruksela, 7 Stycznia. *Independence Belge* donosi z Waszyngtonu, pod 4-ego grudnia: Pan Seward i lord Lyons mieli naradę, w której pierwszy zdawał się przychylić do wydania pp. Masona i Slidella, gdyby ich reklamowano jako powstańców. Gdyby jednak żądano ich wydania, jako reprezentantów strony wojującej, wtemczas musiałby się odwołać do swego rządu.

Paryż, 7 Stycznia. Podług wiadomości z Brukseli, odpowiedź na propozycje pruskie, co do traktatu handlowego, ma wkrótce być wysłana, skutkiem czego zapewne niedługo układy zostaną ukończone.

Berlin, 7 Stycznia. Stronnictwo postępowe chce podobno złożyć adres w odpowiedzi na mowę tronową.

Wiedeń, 7 Stycznia. Cesarz austriacki, który onegdaj przybył z Werony do Wenecji, podług wiadomości telegraficznej dziś znowu ztamtąd do Werony wyjechał.

Skutari, 6 Stycznia. Czarnogórcy którzy 3-go b. m. zajęli *Sotze*, nazajutrz zostali ztamtąd wyparci przez Turków, ze stratą 70 ludzi.

Turyń, 5 Stycznia. Wojska włoskie, po długiej walce, pobity bandę 40-tu bandytów. Patrol ułański, oszukany przez kilku wieśniaków, wpadł w zasadkę, gdzie znajdowało się 200 bandytów; koło mostu na Sessa, szesnastu ułanów poległo. Włoscianie zostali przytrzymanymi.

Okólnik dyrekcji kasy duchownej poleca prefektom spisanie list administratorów, dla przystąpienia do objęcia w posiadanie dóbr zniesionych kongregacji religijnych.

Turyń, 5 Stycznia. Dekret znoszący namiestnictwo sycylijskie został dziś podpisany. Będzie on obowiązującym od 1-go Lutego.

Książę i księżna Kapui przybyli przed kilku dniami do Turynu i doznali bardzo serdecznego ze strony Króla i rodziny królewskiej przyjęcia. Książę Kapui jest stryjem Franciszka II.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Dzień wczorajsz był niepodobny, wilgotny, z rana mroz nieznaczny, po południu zmiana temperatury, odwilż, mgła i deszcz drobny padał. Wiatr zachodni w pierwszej połowie dnia silny, w wieczór słaby. Z rana zimno dochodziło do 2 1/2 stopni; po południu ciepło blisko jeden stopień; średnia temperatura dnia 8/10 stopni zimna Reamura. O godzinie 0 minucie 11 rano pierwsza kwadra. Barometr się wznosi.

— Dnia 16 Grudnia, we wsi Zegaryszki, gminie Aleksota, powiecie Marjampolskim, spalili się dom mieszkalny ubezpieczony na rs. 450.

— Dnia 19 t. m. we wsi i gminie Wośniki, powiecie Sieradzkim, spalili się browar ubezpieczony na rs. 300.

— Przedtem nim będziemy mogli mieć dobre skreślenie ogólne nasze dzieje, nieodzowne potrzebne nam są monografie, wyszczególniające pewne epoki, wskazujące ich znaczenie, związek z innymi poprzedzającymi i następującymi. Takie monografie starannie opracowane, stanowią prawdziwą zasługę pisarza nie tylko względem teraźniejszych pokoleń ale i przyszłych, z posród których niewątpliwie wyrośnie dziejopisarz, który z staraniem zebranych materiałów zbuduje wspaniałych gmach całości. Do rządu prac odznaczających się pod tym względem i niejako wyczerpujących przedmiot, należy zaliczyć sumienne dzieło bezimiennego, które wkrótce ma się ukazać na widok publiczny w Warszawie pod tytułem: Stan Polski, pod względem historycznym, politycznym i moralnym przed elekcją Michała Korybuta, jakoteż opisanie tej elekcji z czynnościami poprzedniego bezkrólewia. O ile nam wiadomo, nad epoką tą pracował wiele, znany badacz na polu dziejowym ksiądz Gaicki, który przed kilkunastu laty ogłosił rozprawę w tym przedmiocie.

— Invalid Rosjjski z ostatnich dni Grudnia, zamieścił w tłumaczeniu artykuł p. Papłonskiego o wychowaniu publicznem w Królestwie Polskiem, ogłoszony w Październiku r. z. w Dzienniku Powszechnym.

— Dzienniki Petersburskie donoszą, że z dniem każdym zwiększa się ilość monety brzączącej przywożonej do Rosji z zagranicy. W końcu Grudnia do portu Petersburskiego znowu przywieziono 138 baryłek monety srebrnej dla banku państwa, a 14 beczek srebra dla osób prywatnych. Ale jednocześnie z wzrostem przyprawy srebra, niemniej szybkim krokiem posywa się wywóz złotej monety za granicę. W ciągu ubiegłej pory nawigacyjnej wyprawiono z Petersburga monety złotej za sumę 5,400,000 rs., to jest prawie 2,000,000 rs. więcej aniżeli w roku poprzedzającym. Miedź tylko jeszcze trzyma się jako w Rosji i na niej to po większej części oparta jest wymiana monety w obu stolicach.

— Odczyty publiczne naukowe w Rosji mnożą się coraz bardziej. Oprócz tych o których już donosiliśmy, obecnie na wezwanie Cesarzowskiego towarzystwa ekonomicznego, także prelekcje chemii mieć będzie w Petersburgu Członek Towarzystwa W. Pietruszewski. W Odesie również podczas tym, Profesor Liceum Ryseljewskiego Palimpsestow, wyłoży w 12 do 15 publicznych lekcjach kurs gospodarstwa wiejskiego.

— W Wilnie jest na ukończeniu druk „Doręcznika Telegraficznego,” obejmującego w tablicach, w porządku alfabetycznym, nazwiska około 3,800 miast rozmaitych państw europejskich, posiadających biura telegraficzne, z oznaczeniem ceny za przesyłkę do nich z Wilna depesz, do włącznie 50 wyrazów zawierających.

— Z Wóljnia piszą, że hr. Broel-Plater powodowany poczuciem konieczności rozszerzenia oświaty i dobroczynnych jej rezultatów, postanowił ofiarować znaczną sumę na przebudowanie dawnego klasztoru Pijarów w miasteczku Dąbrowicy, między Kowlem i Owruchem (w gub. Wóljńskiej), w którym niedługo mieścić się szkoły powiatowe. Oprócz starań o otworzenie w Dąbrowicy szkoły powiatowej, hr. Włodzimierz Plater zamierza własnymi funduszami przebudować w m. Wiszniewcu (pow. Krzemienieckim) dawny klasztor Karmelitów, na pomieszczenie szkoły powiatowej, jeśli tylko projekt otwarcia tej szkoły w wspomnianem miasteczku przez rząd popierany będzie.

— Ks. Krański, Doktor teologii i obojga praw, (znany w Warszawie przed 1830 r. jako Meccenas), lektor języka polskiego, jego literatury i wymowy kościelnej w uniwersytecie wrocławskim, penitencjarz biskupi przy tamtejszej Katedrze, wydał świeżo w języku niemieckim Gramatykę języka polskiego, której celem jest objaśnić Niemcom z duchem i charakterem mowy polskiej. Filologowie tutejsi nie omieszają zapewne zdać sprawę z tej publikacji. Ks. Krański ma teraz lat 77, jest czerstwy i zdrowy, poświęca się ciągle nauce i piśmiennictwu, prawi kazania po polsku w kościele Sw. Krzyża. Obok tego używa szczególniej się zwrócić do księcia Biskupa Wroclawskiego, a ks. Włodarski Sufragana, podjmując go codziennie do siebie, dla konwersacji w języku polskim.

— W drukarni Szwejgera w Wiedniu zaczęły wychodzić „Pieśni i tańce rusińskie,” zebrane i ułożone przez Nikodema Biernackiego, znanego ze swego talentu muzycznego. Zeszyt pierwszy opuścił prasę i obejmuje następujące pieśni, podłożone pod melodye narodowe: 1) Smutnyj chożu, neweselyj; 2) Po pod gajem zelenym; 3) Kociubrycha. Powiadają, że p. Biernacki posiada 400 takich pieśni, dotąd mało, nawet ogółowi w Galicji, znanych.

— Znakomitego dzieła angielskiego p. Buckle, pod tytułem „Historja cywilizacji” (History of civilisation), wyszło w tych czasach trzecie wydanie. Literatura niemiecka posiada przykład tego dzieła.

— Wydawnictwo wielkiego katalogu rękopismów uniwersytetu Cambridge'kiego, do-

prowadzone zostało teraz do czwartego tomu włącznie. Tytuł jego taki: Catalogue of the Manuscripts preserved in the Library of the University of Cambridge.

— Od 15-go b. m. wychodzić będzie w Pradze czeskiej, nakładem V. J. Schmiedla, czasopismo w języku czeskim do użytku lekarzy, chirurgów i farmaceutów, pod tytułem: Casopis lekaru českých. Redakcją tego pisma troszczyć się będą Dr. Med. J. Podlipsky, lekarz wolno-praktykujący w Pradze, i Dr. Med. B. Eiselt, Docent przy uniwersytecie praskim. Wychodzić ono będzie dwa razy na miesiąc, mianowicie 15-go i ostatniego dnia każdego miesiąca. Każdy numer in quarto składać się ma z 1 1/2 ark. druku. Będzie to pierwszy w języku czeskim organ nauk lekarskich. Dwidziestu znakomitych uczonych przyczyniło mu swe współpracownictwo. Każdy numer, oprócz artykułów ściśle naukowych, obejmować będzie dział krytyki, oraz feljton dla opisów podróży naukowych i t. p., a także w końcu umieszczane będą ogłoszenia głównie o dziełach lekarskich lub z medycyną styczności mających.

— Czytamy w Chronique des Arts: Śmierć księcia Alberta jest wielką stratą dla sztuk pięknych w Anglii. Pomiedzy wielu innymi zasługami, należy pamiętać, że za jego to staraniem zostało założone muzeum w Kensington. Książę Albert polecił swoim kosztem odfotografować wszystkie prace Rafaela, rozproszone po zbiorach prywatnych i publicznych całej Europy, pragnął aby egzemplarze ich były sprzedawane po tak niskiej cenie, aby mogły dostać się w ręce klas rzemieślniczych, nieraz mających łączyć sztuki piękne z przemysłem.

— W księgarni Michel Levy freres, w tych dniach wyszło dziełko p. Ksawerego Eyma, budzące wielkie zajęcie z powodu obecných okoliczności, a noszące tytuł: Trzydziest cztery gwiazdy zlatku Amerykańskiego; Historia stanów i terytorjów (Les trente-quatre Etoiles de l'Union Americaine, Histoire des Etats et des territoires).

— Z końcem roku 1861 zamknięto w Bawarii grę w loterie liczbowa na mocy uchwały Sejmowej. Z powodu iż ostatnie ciągnięcie odbyło się 28 Grudnia, jeden z bawarskich dzienników podaje szczegóły dotyczące dziejów loterii, z których ciekawszemu podajemy. Dziennik ten, początek loterii odnosi do wieków średnich, kiedy pierwsze loterie były wprowadzone na cele dobroczynne, a jakimi były tombole i loterie klasztorne. Pierwsze ciągnięcie loterii klasztornej odbyło się w Londynie 1569 r. a następnie w Norymberdze 1699 r. Loteria liczbowa zawdzięcza powstanie swoje uzupełnieniu wielkiej rady rzeczywistej genueńskiej, gdzie z 90 nazwisk ciągniono pięć, przyczem wpadnięto na myśl zakładania się o nazwiska jakie w liczbie tych pięciu będą wyciągnięte. W r. 1620 rząd genueński ujrzał w tej grze znaczną dla siebie korzyść i upoważnił bank do przyjmowania zakładów. Później zamiast 90 nazwisk, wzięto 90 liczb, gra się wyrobiła i aż do pierwszej połowy wieku XVIII była własnością rządową w Genui, i miała we wszystkich krajach szczególnie w większych miastach swych kolektorów, aż nareszcie inne rządy poszły za tym przykładem i urządziły u siebie podobne instytucje. W Bawarii w 1799 r. wydano rozporządzenie zaprowadzające loterie liczbowa na korzyść rządu, a poprzednio już od 1761 do 1763 włośc Santo-Vito a następnie elektorowi Maksymilianowi IV i Karol Teodor utrzymywali ją na własny rachunek. Loteria liczbowa trwała w Bawarii zatem 62 lat; krótkie jej było życie, ale niemniej burzliwe. W Manheimie (w Palatynacie), gdzie istniała od r. 1767, bito oddzielnie tak zwane loteryjne dukaty z wyobrażeniem Fortuny. Papież Klemens XII (1730—1740) zaprowadził ją w Rzymie, a w Neapolu utrzymywała się aż do ostatnich czasów.

Powyższe szczegóły z dziennika bawarskiego uzupełniamy z naszej strony zmianą o loterii w Polsce. Jak wszędzie tak i u nas z dawna istniały loterie na cele dobroczynne, czasowo zaprowadzane; już za panowania Zygmunta III, miały one miejsce na korzyść budujących się kościołów lub zakładanych szpitali. Kantory loterii Genueskiej istniały także w niektórych znaczniejszych miastach polskich. Pierwszy ślad loterii w Warszawie, mamy w r. 1732; założono ją na dochód szpitala i odbudowania spalonego kościoła S. Benona. W tymże samym celu, Król August III nadał w r. 1748 pięcioletni przywilej znakomitemu Stanisławowi Konarskiemu na loterie w Warszawie pod warunkiem, aby dochód z niej obrabiany był na ukończenie gmachu konwiktu Pijarskiego. W r. 1762 była już loteria rządowa, a w roku 1775 pierwszy raz zaprowadzono loterie liczbowa, która w r. 1788 czyniła przeszło milion czystego dochodu skarbowo. Niekiedy wydzierżawiano ją także tutejszym bankierom. Za czasów pruskich, było u nas dwie loterie: klasyczna i liczbowa, którą rząd Księstwa Warszawskiego utrzymał. Rząd zaś Królestwa pierwszą zachował do dziś dnia, a ostatnią, to jest liczbowa, zniesioną została w 1839 r. Ostatnie jej ciągnięcie miało miejsce dnia 23 Grudnia.

— Moniuszko w Paryżu. Jeden z dzienników belgijskich podaje następującą wiadomość: „Zwracamy uwagę na przybycie do Paryża, kompozytora, dobrze znanego w Niemczech, który zamierza wkrótce dać koncert. P. Moniuszko, twórca wielu ulubionych oper, pomiędzy innymi Halki, grywanej często za Renem, został przyjęty przez tutejszą znakomitą artystyczną panią Viardot, z całą serdecznością, znanioną tą sławną śpiewaczką; przy jej pomocy p. Moniuszko będzie debiutował we Francji. Uważamy za obowiązek zwrócić uwagę czytelników na tego artystę, posiadającego prawdziwy talent, a dotąd prawie nieznanego w Paryżu. P. Moniuszko jest Litwinem.”

— Z drukarni stawropigalnej we Lwowie, wyjdzie wkrótce poemat w języku rusińskim, pod tytułem Swiatlyj Wieczor, przez profesora Eugenjusza Zgarskiego. Wkrótce rozpocznie się także druk III-go tomu „Starożytnych miast halickich” (Starodawnije halickije goroda), które to dzieło wydają zeszytami prof. J. Szaraniewicz i dyrektor gimnazjum W. Il-

nicki. Tom pierwszy obejmował „Starożytny Zwiennigród” W. Ilnickiego, a tom drugi „Starożytny Lwów” J. Szaraniewicza. Część trzecia będzie opis i przegląd historyczny starożytnego miasta Trębowlu. Wydawnictwo to jest nader ważne dla monografii miast i dla historii Galicji.

— U Breitkopfa i Hertela w Lipsku, wychodzi trzecim, zupełnie na nowo obrobionym nakładem, „Dykejonar domowy, czyli encyklopedia wiadomości przydatnych w życiu praktycznym wszystkich stanów” (Haushaltung. Encyklopädie praktischer Lebenskenntnisse für alle Stände). Wyszłł obecnie 15-ty zeszyt, kończący piąty tom. Szósty i ostatni tom ogłoszony zostanie drukiem w ciągu pierwszego półroczu r. b. Tekst wyjaśniający drzeworyty.

— Wyszedł w Lipsku wybór z dzieł A. Schopenhauera, z dołączeniem biografii i ocenienia tego autora, pod tytułem: Arthur Schopenhauer. Lichtstrahlen aus seinen Werken. Mit einer Biographie und Charakteristik Schopenhauers. Von Dr. Julius Frauenstädt.

— W Wiedniu, w zakładzie fotograficznym Miethke i Wawra, wysła piękna fotografia z obrazu C. Rahl'a, wyobrażającego Nerona podczas pożaru Rzymu.

— Znany miedziorytnik niemiecki Ch. Mayer, pracuje obecnie nad szytem z obrazu C. Rahl'a „Herkules i Omfalga.”

— W ciągu stycznia wystawione będą w Wiedniu, w lokalu tacecznego towarzystwa sztuk pięknych, rysunki W. Kaulbacha do „Album Getego.”

— Publicysta Edward Fischel z Berlina, wydał świeżo owoc swej długoletniej pracy, pod tytułem: Die Verfassung Englands. Praca ta, oparta jest na studjowaniu źródeł klasycznych, dotyczących historii państwa i prawa angielskiego, jakimi są dzieła: Bienera, Buchera, Gneista, Lappenberga, Schlossera, Philipps'a, de Lolme, Macaulaya, Mill'a i t. d.

— Hrabina Hahn-Hahn ogłosiła drukiem, z końcem r. z., cztery obrazy z życia znakomitych ludzi, pod tytułem Vier Lebensbilder. Obrazy te poświęcone są działalności Papieża Grzegorza VII, świętego Karola Boromeusza, św. Wincentego a Paulo i Franciszka Regis. — Część gmachów biblioteki cesarskiej w Paryżu, wznoszonych przy ulicy Richelieu, doprowadzoną została do wysokości pierwszego piętra; jedynymi materiałami, tu używanymi, są kamień, cegła i żelazo. Część ta gmachów składać się będzie z rozległych galerij, stanowiących dopełnienie tych, które urządzone już zostały przy ulicy Neuve des Petits-Champs i wychodzą także częścią na ulicę Richelieu.

W dawnym pierwszym dziedzińcu, oddzielonym obecnie od ogrodu murem, wzniesiona zostanie nowa sala na czytelnik, której ogromne wymiary mają być zastosowane do potrzeb zakładu. Naokoło sali znajdować się będą szerokie korytarze, dla ułatwienia obsługi.

Co do galerij zbudowanych w roku zeszłym w części południowej, zostały one we wszystko potrzebne zaopatrzone i mieszczą już w sobie książki. Wielkie schody ruchome, które zajmowały zbyt wiele miejsca, zastąpione zostały w każdym oddziale przez schody żelazne stałe, umieszczone w ten sposób, ażeby można było szukać dogodnie książki, na półkach każdego oddziału rozmieszczone. Niezbędność przebudowania gmachów biblioteki oddawna uczuwać się dawała, tak z powodu ogromnej liczby książek, dla których miejsca brakowało, jak i dla obawy pożaru. W tym celu rozmaite projekta były roztrząsane. Napoleon I, zatwierdziwszy plan połączenia Tuilerjów z Luwrem, zdecydował był wzniesienie pomiędzy temi dwoma pałacami, całego szeregu budynków na bibliotekę narodową.

— Rudolf Techner wydał obecnie w Wiedniu dziełko, obchodzące głównie miłośników muzyki, pod tytułem: „Józef Haydn i brat jego Michał, dwa bio-bibliograficzne szkice artystyczne.” (Joseph Haydn und sein Bruder Michael. Zwei bio-bibliografische Künstler-Skizzen).

— Jeden z dzienników francuzkich donosi o ukazaniu się na widok publiczny nowego tłumaczenia dzieł Seneki dokonanego przez p. Baillarda, który poprzedził je wiadomościami o życiu i pismach tego znakomitego pisarza. W krótkiej biografii, p. Baillard, starał się przywrócić Senecie należne mu miejsce w literaturze. Z tego powodu dziennik donoszący o zjawieniu się tego dzieła wyraża życzenie, aby który z zdolnych profesorów, jakich nie brak przy Uniwersytecie francuzkim, zrobił wyciąg ad usum scholarum, z dzieł tego niesłusznie potępianego pisarza. Przy tej sposobności przypominamy, że literatura nasza posiada znakomite tłumaczenie, stylem czystym, jedynym, dzieł Seneki, ks. Dawida Pilchowskiego, profesora Akademii Wileńskiej, wydane w Wilnie 1771—1782. W obec budzącego się zamilowania do poważniejszych studjów, czyby przedruk tej sumiennej pracy p. Pilchowskiego, nie był teraz na czasie?

— Dziennik Messenger du Midi, podaje następną wiadomość o próbach nowo-wynalezionego przyrządu ogrzewania na parostatkach: Próby z nowym przyrządem zwanym nadpalaczem (surelaugeur), które odbył okręt Fontenoy przeszły wszelkie oczekiwania a nawet obietnice wyznał. Przy ogrzewaniu jednego kotła, szybkość biegu statku powiększyła się o 1 1/2 węzła na godzinę przy 40% oszczędności na paliwie. Przy ogrzewaniu dwóch kotłów i zachowaniu tej samej szybkości, oszczędność paliwa wyniosła 50%; przy ogrzewaniu zaś czterech kotłów doszła do 70%. Trwałość przyrządu nie pozostawia nic a nie do życzenia, dla tego spodziewają się, że wkrótce będzie on wprowadzony na wszystkich statkach francuzkiej marynarki wojennej.

— W Loriet (w Bretanii) niedawno odsłonięto uroczyste i poświęcone pomnik na cześć poety Brizeut, który urodził się w tem mieście.

— P. Aimé Paris, jeden z współpracowników dziennika Opinion nationale, wymyślił nowy, bardzo dowiejny przyrząd, to jest Homeronome czyli wieczysty kalendarz, bardzo użyteczny dla zajmujących się historją i badaniami erudycyjnymi. Wiele jest kalendarzy wieczystych, ale ten przewyższa je latwo-

ścią z jaką go można używać i przystępnością ceny.

Na arkuszu tektury, wielkości zwykłego ściennego kalendarza autor potrafił umieścić wszystkie daty i odpowiednie im dnie tygodnia, od narodzenia Chrystusa aż do roku 5,999, według dwóch kalendarzy juljanskiego i gregorzjańskiego, i oprócz tego na cały ten przeciąg czasu daty Wielkiej Nocy, która jak wiadomo stanowi podstawę kalendarza duchownego. Daje to pojęcie o użyteczności tego nowo-wymyślonego kalendarza.

— Z raportu złożonego admiralicy angielskiej, przez jednego z kapitanów marynarki, którego statek długo krążył koło wybrzeż Poruńskich, czerpiemy następujące wiadomości o wyspach Chinchas. Wyspy te, a raczej wysępki, stanowią trzy skały mające nie więcej 2,900 morgów polskiej powierzchni. Większa część tej powierzchni, jest pokryta guanem, ułożonem jak w kopalniami, w warstwach mających od 80 do 100 przeszło stóp grubości, kiedy tymczasem niektóre części skały zupełnie są obnażone. Obrachować dokładnie znajdującą się tam ilość guana niepodobna, przypuszczają jednak, że znajduje się go 24 milionów beczek, co przyjąwszy cenę beczki 200 zł., stanowiłaby przypuszczalną jego wartość 4,800,000 zł. pol., a licząc beczkę podług ceny bieżącej po 164 zł. wyniesie 2,286,000,000 zł. pol. Nigdzie na kuli ziemskiej niema gruntu, któryby miał tak wysoką wartość, bo podług tego obrachowania wartość morga gruntu wynosiłaby 781,379 zł. pol.

GOSPODARSTWO, PRZEMYSŁ I HANDEL. Sprawozdanie z miesiąca Grudnia z obrót handlowego w mieście Warszawie.

W miesiącu Grudniu r. z. dni targowych na okolicę na dziedzińcu Urzędu Konsumcyjnego było dwadzieścia trzy.

W tym czasie dostarczyły okowity następujące powiaty:

Table with 4 columns: Powiat, wia der, kruz, czar. Lists various counties and their respective quantities of goods.

W ogóle wia der 34,773, kr. 7, cz. 2 2/10

Z ilości tej wyeksportowano za opłatą podatku konsumcyjnego . . . . . wia der 34,389, kr. 9, cz. 4 9/10

Reszta wia der 383, kr. 7, cz. 7 3/10

złożona na składzie Rządowym w Urzędzie Konsumcyjnym stanowi cały rezydent okowity składowej z roku zeszłego na rok bieżący.

Przez cały miesiąc Grudzień r. z. a szczególnie w dwóch ostatnich tygodniach przed świętami Bożego Narodzenia, mieliśmy ruch niewyłącznie na dziedzińcu Urzędu Konsumcyjnego. Liczne dowozy okowity ze wszystkich stron, a głównie, jak to widzimy, z powiatu Warszawskiego, Rawskiego, Piotrkowskiego i Pultuskiego wykazują znakomitą różnicę w tym miesiącu, w porównaniu z rokiem zeszłym, stanowiącą przewyżkę o wia der 8,881, kr. 4, czar. 5 1/10, która wszakże nie pomogła do wyrównania ogólnej cyfry rocznego napływu okowity do Warszawy w roku 1860 wykazanej, w którym mieliśmy wia der 344,771, kr. 9, czar. 0 1/10, a w r. 1861 tylko 638,532, kr. 0, czar. 1 1/10, różnica wia der 6,239, kr. 8, czar. 8 1/10, nie jest jeszcze tak wielką, jeżeli zwrócimy uwagę jak ciężką przeszłyśmy epokę dla rozwoju handlowego, jaki był i jest ogólny niedostatek pieniędzy w rękach przedsiębiorców, jak kredyt utrudniony paraliżuje nieraz chęci rozbicia większych tranzakcji. Składnicy nasi, dystylatorowie i szynkarze kupują zwykle tylko tyle, ile im na kilka-dniową wyprzedaż potrzeba, a za najmniejszą małą znaczącą nawet przyczyną, tracą odwagę i albo cofają się od interesu, albo też dają ofertę sprzedającemu tak małą, że ten niechętnie na drugi raz przywozi swój produkt na targi Warszawskie. Z tych to powodów ceny okowity z początkiem Grudnia notowane za garniec kop. 54, stopniowo z większym jej napływem na targi Warszawskie zmniejszać się zaczęły do kop. 47 1/2 za garniec i taką też cenę w naszych ostatnich raportach podaliśmy do wiadomości publicznej. Ponieważ cena takowa nie odpowiadała bynajmniej nadziejom sprzedających i widocznie z początkiem roku bieżącego dostawy na sprzedaż do Warszawy zostały wstrzymane, jest nadzieja, że może chwilowo cena okowity cokolwiek się podnieść; — nie rękuję to jednak długiego jej utrzymania, bo jak słychać zapasy okowity w wielu miejscach jeszcze z lat dawnych i z nowej produkcji są dość znaczne, a na sprzedaż hurtową tego produktu z bliższych Warszawy powiatów tylko na targi tutejsze rachować można. Tak samo jak na okowicie i na konsumcji piwa znakomicie dał się uczyć ubytek, z końcem bowiem miesiąca Listopada r. z. według ekstraktów kasowych Urzędu wykazano w porównaniu z r. 1860 minus wia der 16,918 1/2.

Warszawa d. 23 Grud. (4 Stycz.) 1861/62.

DRUGI ŻELAZNE.

Pociągi Osobowe na Drogiach Żelaznych: Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej, kursują codziennie w następującym porządku mianowicie:

- 1. Z Warszawy: A) pociąg (sznelleug), wychodzi o godz. 6 z rana i przychodzi tegoż dnia do stacji Granica o godz. 1 m. 51 a do Sosnowców o godz. 2 po południu. Pociąg ten idzie dalej tegoż dnia z Granicy do Szczakow o godz. 2 min 30, a z Sosnowców do Katowic o godz. 3 po południu. B) Osobowy wychodzi o godz. 10 m. 45 przed południem i przychodzi tegoż dnia do Kutna o godz. 3 m. 15 po południu; do Granicy o godz. 9, a do Sosnowców o godz. 8 m. 45 wieczorem. Na drugi dzień pociąg ten idzie dalej z granicy do Szczakow o godz. 7 m. 30; a z Sosnowców do Katowic o godz. 5 m. 30 z rana.

- C) Osobowo-towarowy, wychodzi o godz. 5 po południu i dochodzi tylko do Łowicza o godz. 9 m. 15 wieczorem. 2. Do Warszawy: A) pociąg (sznelleug) wychodzi ze stacji Granica o godz. 12 m. 55; z Sosnowców o godz. 2 po południu; a z Łowicza o godz. 7 m. 15 z wieczora. Staje tegoż dnia w Warszawie o godz. 10 wieczorem. B) Osobowy: wychodzi z Granicy o godz. 6 m. 30. Z Kutna zaś o godz. 12 m. 15 w południe i tegoż dnia staje w Warszawie o godz. 5 po południu. C) Osobowo-towarowy: wychodzi tylko z Łowicza o godz. 6 m. 45 z rana i staje tegoż dnia w Warszawie o godz. 10 m. 45 przed południem.

CENY TARGOWE.

W upłynionym tygodniu sprawozdano do Warszawy (prócz tego co w spirzrach znajduje się) żyta czetw. 3,203, pszenicy czetw. 2,481, jęczmienia czetw. 1,678, owsa czetw. 3,233, grochu czetw. 446, gryki czetw. 477, kaszy jęczmiennej czetw. 872, mąki żytniej czetw. 817, pszennej czetw.: 182, kartofli czetw. 1,362, siana fur 1,051 słomy fur 881.

Na piątkowych targach Warszawskich i Pragskich płacono: żyta czetw. rs. 6-kop. 8 1/2, pszenicy

rs. 10 kop. 33, grochu polnego rs. 6 kop. 89, fasoli rs. 9 kop. 59 1/2, gryki rs. 4 kop. 67 1/2, jęczmienia rs. 5 kop. 71 1/2, owsa rs. 3 kop. 59 1/2, mąki pszennej przedniej pud rs. 1 kop. 95, gryczanej pud rs. 1 kop. 5, kaszy jaglanej czetw. rs. 11 kop. 19, gryczanej zwyczajnej rs. 9 kop. 10 1/2, drobnej rs. 17 kop. 21, jęczmiennej ordynarnej rs. 8 kop. 7 1/2, słomy pud kop. 25, siana pud kop. 40, drzewa sosnowego sążen rs. 8 kop. 50, masła pud rs. 9, słoniny suszonej i wędzonej pud rs. 5 kop. 60, kartofli czetw. rs. 1 kop. 84 1/2.

Sprawozdano w dniu piątkowym na targ Pragski z Cesarstwa bydra rasy stepowej sztuk 279, z opasów w Królestwie sztuk 96, z Królestwa bydra rasy krajowej sztuk 584, w ogóle sztuk 959, wiespry 1,492, cieląt 797; z tych zakupiono na miejscową konsumcję: wołów sztuk 749, wieprzy 750, cieląt wszystkie; na liwerunek wołów sztuk 12; z bydła stepowego wyprawdano: do Nowogeorgiewska sztuk 16, do obozu 54, do Nowogorduru 9; z bydła rasy swojskiej wyprawdano do obozu sztuk 11, w różne miejsca Królestwa sztuk 75, na chów do Warszawy i Pragi sztuk 12, z powrotem do domu jako nie sprzedane na targu sztuk 18, pozostało remanentem sztuk 3.

TEATR W WARSZAWIE.

Wielki Teatr. — Abonament N. 3. — Dziś we czwartek, dnia 9 Stycznia, Balet w 3-ach aktach, Marco Spada. Odgrywany przez pp. Marza, Tarnowskiego, Dylewską, Meuniera, Popiela, Frejtga, Puchalskiego i t. d., z 10-tańcami wykonanemi przez tychże i innych artystów, oraz cały Corps de ballet.

Cena miejsc.

Table with 4 columns: Location, rrr. k. ubo., rrr. k. ubo., rrr. k. ubo. Lists prices for different seating areas like Łoża I-go piętra, Łoża II-go piętra, etc.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

z dnia 8 stycznia.

Table with 4 columns: Location, Wzięte, żądano, płacono. Lists exchange rates for various locations like Berlin, Gdansk, Hamburg, etc.

Wartość kuponu bieżącego od Obligów Skarb. rs. 1 k. 8 3/4, od Listów Zastawn: III-go Okresu k. 2 3/4

KURSA TELEGRAFICZNE.

z Berlina z dnia 8 stycznia.

Table with 4 columns: Location, żądaj., płać. Lists telegraphic rates for various locations like Moskwa, Petersburg, Londyn, etc.

DRUGI ŻELAZNE.

Pociągi Osobowe na Drogiach Żelaznych: Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej, kursują codziennie w następującym porządku mianowicie:

- 1. Z Warszawy: A) pociąg (sznelleug), wychodzi o godz. 6 z rana i przychodzi tegoż dnia do stacji Granica o godz. 1 m. 51 a do Sosnowców o godz. 2 po południu. Pociąg ten idzie dalej tegoż dnia z Granicy do Szczakow o godz. 2 min 30, a z Sosnowców do Katowic o godz. 3 po południu. B) Osobowy wychodzi o godz. 10 m. 45 przed południem i przychodzi tegoż dnia do Kutna o godz. 3 m. 15 po południu; do Granicy o godz. 9, a do Sosnowców o godz. 8 m. 45 wieczorem. Na drugi dzień pociąg ten idzie dalej z granicy do Szczakow o godz. 7 m. 30; a z Sosnowców do Katowic o godz. 5 m. 30 z rana.

- C) Osobowo-towarowy, wychodzi o godz. 5 po południu i dochodzi tylko do Łowicza o godz. 9 m. 15 wieczorem. 2. Do Warszawy: A) pociąg (sznelleug) wychodzi ze stacji Granica o godz. 12 m. 55; z Sosnowców o godz. 2 po południu; a z Łowicza o godz. 7 m. 15 z wieczora. Staje tegoż dnia w Warszawie o godz. 10 wieczorem. B) Osobowy: wychodzi z Granicy o godz. 6 m. 30. Z Kutna zaś o godz. 12 m. 15 w południe i tegoż dnia staje w Warszawie o godz. 5 po południu. C) Osobowo-towarowy: wychodzi tylko z Łowicza o godz. 6 m. 45 z rana i staje tegoż dnia w Warszawie o godz. 10 m. 45 przed południem.

